
priopćenja

GOVOR PAPE IVANA PAVLA II. PROVINCIJALIMA DRUŽBE ISUSOVE*

1. Predraga braćo u Kristu! Veoma mi je drago što vas danas primam na ovaj izvanredni sastanak. Od srca pozdravljam svoga delegata za Družbu Isusovu oca Paola Dezzu i njegova pomoćnika oca Giuseppea Pittaua, a napose časnoga generala oca Pedra Arrupea, kao i sve vas asistente i savjetnike Generalne kurije i 86 otaca provincijala, koji pred mojim očima zastupate 26.000 isusovaca, koji se, raspršeni po svim dijelovima svijeta, zauzimaju da »služe jedinome Gospodinu i Crkvi njegovoj Zaručnici, pod Rimskim Prvosvećenikom, Kristovim Namjesnikom na zemlji«.

Ovim osjećajima iskrene radosti zbog vaše nazočnosti pridružuje se dužan osjećaj priznanja i zahvalnosti, koje — povodeći se za svojim prethodnicima — želim upraviti čitavoj Družbi Isusovoj i njezinim pojedinim članovima za povijesni doprinos apostolata, služenja, vjernosti Kristu, Crkvi i Papi, koji ste stoljećima davali neumornom velikodušnošću i uzornom predanošću na svim područjima apostolata, u službama i u misijama. To je priznanje koje danas u ime čitave Crkve odajem vama, dostojnim baštinicima takvih redovnika koji su »veću slavu Božju« kroz četiri i pol stoljeća učinili svojim geslom i svojim idealom.

Ova *zahvalnost* i ovo *priznanje* dobivaju posebno značenje u sadašnjim okolnostima, koje se očituju, a objektivno su osjetljive za upravu vašeg zaslužnog Reda. Poznato je da sam zbog bolesti koja je pogodila predragog oca Arrupea smatrao uputnim da imenujem svog osobnog Delegata i njegova pomoćnika

* U subotu 27. veljače 1982. Sv. Otac Ivan Pavao II. primio je u audijenciju provincijale Družbe Isusove, asistente i savjetnike Generalne kurije koji su se sabrali u Rimu na poziv Papina Delegata oca Paola Dezze. Bili su također prisutni general Družbe Isusove otac Pedro Arrupe i pomoćnik Papina Delegata otac Giuseppe Pittau. Tom prigodom Sveti je Otac izrekao govor koji ima četiri različite teme na četiri različita jezika: br. 1—5 na talijanskom, br. 6—8 na francuskom, br. 9—12 na engleskom i br. 13 na španjolskom jeziku.

za upravu Reda i za pripremanje Generalne kongregacije. Situacija, bez sumnje jedinstvena i izuzetna, nukala je na zahvat, na »kušnju«, koju su — a to kažem s dubokim ganućem — članovi Reda prihvatili autentičnim ignacijanskim duhom.

U tom osjetljivom slučaju bijaše nadasve uzorno i ganutljivo držanje prečasnog Generala, koji je mene i vas edificirao svojom punom raspoloživošću višim znakovima, svojim velikodušnim »fiat« zahtjevnoj Božjoj volji koja se očitovala po iznenadnoj i neočekivanoj bolesti i u odlukama Svete Stolice. To držanje, evanđeoski nadahnuto, bilo je još jedanput potvrda one posvemašnje i sinovske poslušnosti koju svaki isusovac mora iskazivati Kristovu Namjesniku.

Ovom zgodom posebno svečanom za život i za povijest vašeg Reda, od strane Pape i Crkve želim zahvaliti ocu Arrupeu, ovdje prisutnome glasnom šutnjom svoje bolesti koju je prikazao Bogu za dobro Družbe.

Moram javno očitovati osjećaj priznanja i svome osobnom Delegatu ocu Paolu Dezzi, koji je u duhu savršene ignacijanske poslušnosti prihvatio teret i zadatak, koji su neobično teški, mučni i delikatni. No njegova duboka duhovnost, njegova široka kulturna sprema, njegovo prokušano redovničko iskustvo jesu i bit će za Družbu jamstvo vjernosti u kontinuitetu. Slično osjećam i prema njegovu pomoćniku ocu Giuseppeu Pittauu koji je mnogo godina radio u Japanu, u onom plemenitom narodu u kojem je otac Arrupe, osobito nakon strašnog drugog svjetskog rata, dijelio blago svoje apostolske neustrašivosti i svećeničke velikodušnosti.

2. Dužnost mi je da izrazim živo zadovoljstvo zbog sličnog stava s obzirom na *poslušnost* i povjerljivu *raspoloživost* koju su u ovom razdoblju konkretno dokazali asistenti i savjetnici Generalne kurije te isusovci čitavog svijeta. Javno mišljenje, koje je možda od isusovaca očekivalo držanje vođeno samo ljudskom logikom, začudo, primilo je naprotiv odgovor nadahnut duhom Evanđelja, duhom duboko »redovničkim«, duhom dobrih autentičnih ignacijanskih predaja.

Takvo držanje *poslušnosti* i *raspoloživosti* bilo je svjesni odgovor Družbe Isusove na *gest ljubavi* koji su prema njoj učinili Sveta Stolica i Kristov Namjesnik.

Tako je, predraga braćo! Odluka koju je donijela Sveta Stolica ima svoje duboko obrazloženje i svoj pravi izvor u *posebnoj ljubavi* koju je ona gajila i koju gaji prema vašem velikom Redu, zaslužnom u prošlosti i protagonistu sadašnjosti i budućnosti povijesti Crkve!

S moje pak strane tu mi je ljubav nadahnjivao poseban odnos Družbe Isusove prema mojoj osobi i prema mojoj sveopćoj službi. No ona izvire i iz mojeg svećeničkog i biskupskog iskustva u krakovskoj nadbiskupiji, kao i iz nade i iz očekivanja s obzirom na ostvarivanje poslijesaborskih i sadašnjih zadataka Crkve.

U takvom ozračju vedrog prihvaćanja volje Božje vi ćete ovih dana u meditaciji i molitvi razmišljati o najboljem načinu kako da odgovorite očekivanjima Pape i Božjeg naroda u razdoblju polarizacije i proturječja koja obilježavaju suvremeno društvo. Predmet vaših razmišljanja, prožetih ignacijevskim »razlučivanjem«, jesu temeljni problemi identiteta i eklezijalne funkcije Družbe: »osjećanje s Crkvom« (sentire cum Ecclesia), apostolat, stil isusovačkog redovničkog života, odgoj (formacija) te ono što Crkva očekuje od Družbe Isusove.

3. Gledajući u ovom našem susretu vaš kvalificirani skup sinova svetog Ignacija, nameće se mojem razmišljanju vizija vašeg Reda i njegove slavne povijesti!

Svi oni koji poznaju povijest Crkve znaju koliko je Družba Isusova, koja je nastala u vrijeme Tridentskog sabora, djelotvorno pridonijela ostvarivanju smjernica toga sabora i unošenju u Crkvu životvornog duha koji je taj sabor donio.

Zbog toga je prikladno razmišljati o prošlosti vašega Reda da bi se sabrale temeljne oznake toga procesa i vrlo bogati pozitivni vidici načina kako je Družba svemu tome pridonosila. Ti vidici bit će kao vodeća svjetla, svjetionici i putokazi onoga što današnja Družba, nošena dinamizmom tipične karizme svojeg Utemeljitelja i u autentičnoj vjernosti prema njoj, može i mora učiniti da bi unaprijedila ono što je Duh Božji pobudio u Crkvi s Drugim vatikanskim saborom.

Prolazeći kroz četiri i pol stoljeća njezine povijesti, ističu se napose neki elementi autentične vrijednosti: elementi koji karakteriziraju život i poslanje onoga Tijela koje je po Ignacijevoj volji Družba Isusova.

Prva briga Ignacija i njegovih drugova bijaše promicanje *autentične obnove kršćanskog života*. Stanje društva i Crkve bijaše takvo da je samo djelovanje Božjih ljudi moglo imati trajnijeg uspjeha i dati prilog posvećujuće životne snage.

Po primjeru Isusa, koji prođe »svim gradovima i selima naučavajući u sinagogama i propovijedajući evanđelje kraljevstva« (Mt 9, 35), prvi drugovi, poslani od poslušnosti, išli su obilazeći razne gradove, šireći Radosnu vijest i donoseći dah svetog života. To je bio početak pučkih misija namijenjenih da posluže kršćanskom narodu, da ga pouče u vjeri i da ga navedu na dosljednost života: pučke misije, koje će poslije toga imati bujan razvitak i širok blagotvoran utjecaj.

Za dublju obnovu u kršćanskom životu pokazale su se kao posebno djelotvorno sredstvo *duhovne vježbe* svetog Ignacija, koje su ostavile neizbrisiv trag u povijesti duhovnosti. U tim vježbama oblikovali su se prvi drugovi i njihovi nasljednici i tako su postali duhovni vođe bezbrojnih vjernika kojima su pomagali da otkriju svoje zvanje prema Božjem planu, da postanu autentični i djelatni kršćani kojem god staležu pripadali.

4. Uz duhovno vodstvo, Družba se pomno brinula za širenje *prave katoličke nauke* među obrazovanima i neobrazovanima, od djece pa do onih najstarijih. Dva sveta učitelja Crkve, isusovci sveti Petar Kanizije i sv. Robert Bellarmino, bili su pisci dvaju glasovitih katekizama za djecu, a ujedno i učitelji kojima su se divili: prvi od njih sudjelovao je u teološkim raspravama Teridentskog sabora, a drugi je bio branitelj vjere Louvainske i Rimske katedre.

Jednako tako vodili su sveti Ignacije i poslije njega Družba brigu oko *odgoja mladeži*: osnivali su i umnožavali zavode u kojima su, držeći se novog pedagoškog sistema, glasovitog *Ratio studiorum*, nastojali dati cjelovit odgoj ljudske osobe kako bi izgradili ljude vrsne u naukama i u svakom zanimanju a ujedno i odlične kršćane.

Sve se to zbivalo u vrijeme kad su svijet, a posebno Evropa, bili u preobrazbi, štoviše, u odlučnoj prekretnici na *književnom i znanstvenom području*. U taj proces snažno su se uključili književnici i učenjaci isusovci razvijajući pionirsko djelo »na veću slavu Božju« i promičući onaj kršćanski razvitak čovjeka koji je, kad se ostvari, na slavu Božju.

5. Gledajući, dalje, na područje od životne važnosti za Crkvu, briga sv. Ignacija, i nakon njega Družbe, bijaše usmjerena na sjemeništa i viša središta nauka za odgoj klera. Svetom Ignaciju duguje svoje utemeljenje toliko zaslužni Rimski kolegij koji postade Gregorijansko sveučilište, a isto tako i Njemački kolegij. Poslije njih pridošli su, često suradnjom brojnih isusovaca, drugi nacionalni kolegiji u Rimu. Ti su kolegiji dali Crkvi čete svećenika, opskrbljenih zdravim naukom i solidnom krepošću, koji postadoše gorljivi apostoli u svojoj domovini i nerijetko mučenici za vjeru.

U povezanosti s tim središtima studija, Družba je dala snažan doprinos na području svetih znanosti, koje su posebno važne za Crkvu, te veliku povorku isusovaca stručnjaka u teologiji, biblijskoj egzegezi, patrologiji, crkvenoj povijesti, u moralu, kanonskom pravu i tolikim drugim znanostima koje su povezane sa svetim studijem.

No pogled sv. Ignacija otvorio se još širim horizontima, toliko širokim koliko bijaše i svijet koji je nakon novijih geografskih otkrića zadobio još veće dimenzije. Bila je to Kristova čežnja koja je titrala u srcu Sveca i u srcu svih koji su se, živeći njegovim duhom, posve prikazali »Našem Gospodinu, vječnome Kralju« čija je »volja da osvoji čitav svijet« (*Duhovne vježbe*, br. 95).

Grupa prvih Ignacijevih drugova bila je malena, a ipak, Svetac je poslao na Istok svetog Franju Ksavera, prvog iz onog neprekinutog niza *misionara isusovaca* koji bijahu poslani na Istok i na Zapad da navješćuju Evanđelje i da, goreći apostolskim žarom, budu spremni dati i život za svjedočanstvo svoje vjere, kako dokazuju brojni mučenici Družbe. Dok je prvotna svrha njihova poslanja bila priopćavanje vjere i Kristove milosti, oni su se ujedno trudili da uzdignu kulturnu i ljudsku razinu naroda među kojima su radili, da unaprijede društveni život, da on bude pravedniji i da više odgovara Božjim nacrtima, pri čemu se još u povijesti spominju glasovite Paragvajske Redukcije.

Velikodušnost i polet tih misionara privlačili su nove čete: pisma svetog Franje Ksavera dirala su srca sveučilištaraca u Parizu. Slično su djelovali život i spisi tolikih drugih poznatih apostola Kristova kraljevstva, kojima se pridružilo bezimeno mnoštvo svetih redovnika koji su u zapuštenim misijskim zemljama žrtvovali svoj život u poniznosti i skrovitosti.

Između tolikih misionara isusovaca želim spomenuti jednoga, jer je njegov spomen danas napose aktualan: o. Mateo Ricci. Naime, slavimo četiristotu obljetnicu njegova ulaska u Kinu, u onu veliku zemlju koja bijaše san svetog Franje Ksavera, koji je umro trideset godina prije toga na otoku Sancijanu, pred vratima one Kine koja je bila i koja želi ostati povlašteno polje Družbina apostolata.

Tako je u svojoj povijesti Družba Isusova u svakom dijelu svijeta, gdje god se vojevalo za Krista i za njegovu Crkvu, bila prisutna po svojim najboljim sinovima, koji su bili gorljivi u revnosti, oboružani u kreposti, potkovani u nauci, vjerni smjernicama svoga poglavara, Kristova Namjesnika, Rimskog Prvosvećenika.

To je Družba Isusova koju povijest stavlja pred naš pogled: Družba Isusova, koju su Kristovi neprijatelji progonili sve dok nisu isposlovali njezino ukinuće, a koju je Crkva opet uskrisila osjećajući potrebu za tako hrabrim i odanim sinovima, u koje su se pape u prošlosti pouzdavali i u koje se Papa i ubuduće želi pouzdavati.

6. Ako sam o Družbi u prošlosti govorio s nakanom da skupim značajne crte njezina života i njezina poslanja, to je zato što mislim na sadašnju Družbu i na ono što Crkva od nje očekuje danas i za budućnost.

Tko promatra bogatstvo doprinosa što ga je vaš Red pribavio životu Crkve i svijeta i vrednuje njegove glavne vidike, ne može a da ne vidi ono što je bilo za svetog Ignacija jedno od najznačajnijih obilježja Reda koji je on osnovao na poticaj Duha Svetoga.

U svojoj povijesti Družba se Isusova uvijek stvarno odlikovala mnogostrukim i raznolikim oblicima apostolskih poslova, svojom pokretljivošću i dinamizmom, koje joj je Osnivač ulio i koji su je osposobili da shvati znakove vremena i da po tom bude predvodnica obnove koju je htjela Crkva.

Zbog apostolskog i misionarskog zvanja, kakvo je vaše, članovi izabranog tijela, koje vi tvorite po volji svetog Ignacija i Crkve, nalaze se, prema riječima koje vam je uputio Pavao VI., »na prvim položajima duboke obnove koju Crkva, osobito nakon Drugog vatikanskog sabora, nastoji ostvariti u sekulariziranom svijetu. Vaša je Družba, tako reći *test* vitalnosti Crkve kroz stoljeća: ona je neka vrsta raskršća na kojem se na neki način susreću vrlo značajne teškoće, iskušenja, napori i pothvati, stalnost i uspjesi cijele Crkve« (Pavao VI., *Govor ocima XXXII. generalne kongregacije*, 3. prosinca 1974.).

Dakle, kao što vam je već moj Prethodnik govorio, Crkva danas od Družbe očekuje da djelotvorno pridonosi provedbi Drugog vatikanskog sabora, kao što je u vrijeme svetog Ignacija i kasnije uložila sve svoje sile da se upozna i primjenjuje Tridentski sabor i da na osobit način pomaže rimskim prvosvećenicima u ispunjenju njihova vrhovnog učiteljstva.

7. Dopustite mi da ponovno i svečano naglasim vjerno tumačenje nedavnog Sabora. Radilo se i uvijek se radi o djelu crkvenog obnavljanja u osluškivanju Duha Svetoga. U toj temeljnoj točki saborski dokumenti govore jasnoćom kakvoj nema ravne (usp. *Lumen gentium*, br. 4, 7, 9; *Gaudium et spes*, br. 21 § 5 i br. 43 § 6). I to obnavljanje vjernosti i žara na svim područjima poslanja Crkve — sazrelo i izraženo u kolegijalnom osluškivanju Duha Duhova — treba isto tako prihvatiti i živjeti sada prema istom Duhu, a ne prema osobnim mjerilima ili prema psiho-sociološkim teorijama. I da bi taj posao u krilu Božjeg naroda bio bolje obavljen, isti je Sabor pozvao kantemplativne i aktivne redovnike da obnove svoj život. Dekret *Perfectae caritatis* (br. 2 i 3) jasno i sa žarom izražava te kriterije obnove, koji, ako im ostanemo vjerni, ne dopuštaju nikakva skretanja što su sigurno štetna za vitalnost zajednice i cijele Crkve. Čini mi se da će Družba Isusova, prožeta duhom istinske obnove, moći potpuno odigrati svoju ulogu danas kao i jučer i uvijek: da će znati pomoći Papi i Apostolskom kolegiju da cijela Crkva napreduje na velikom putu, koji je zacrtao Sabor, i da one koji su, na žalost, zavedeni na putove ili progresizma ili integrizma uvjeri u to da se ponizno i veselo vrate u pravo zajedništvo sa svojim Pastirima i sa svojom braćom koja trpe zbog njihova ponašanja i njihove odsutnosti. Taj strpljivi i delikatni posao sigurno je djelo cijele Crkve. No u vjernosti svome Ocu, svetom Ignaciju, i svim njegovim sinovima morate se danas zauzeti kao jedan čovjek za to poslanje jedinstva u istini i ljubavi.

Četvrti zavjet Družbe sveti je Ignacije točno shvatio kao živi izraz svijesti da se Kristovo poslanje produljuje u vremenu i u prostoru na one koje je pozvao da ga slijede i da sudjeluju u njegovim poslovima (usp. *Duhovne vježbe*, br. 91—98) te da usvoje njegove osjećaje i žive tako u intimnom jedinstvu s njim i, zbog toga, i s njegovim Namjesnikom na zemlji.

Evo zašto sveti Ignacije i njegovi prvi drugovi, želeći da sudjeluju u Kristovu poslanju koje se nastavlja u Crkvi, odlučiše *da se bezuvjetno stave na raspo-*

laganje Kristovu Namjesniku i da se povežu s njim »posebnim zavjetom, tako da je to jedinstvo s Petrovim nasljednikom, koje je specifična oznaka članova Družbe, uvijek osiguravalo i bilo vidljivi znak vaše veze s Kristom, prvim i vrhovnim Poglavarom Družbe, koja po svom imenu, kao Družba Isusova, pripada njemu« (Pavao VI., *Govor ocima 32. generalne kongregacije*, 3. prosinca 1974.).

8. S obzirom na tu posebnu i karakterističnu oznaku vašega Reda, Crkva, dakle, očekuje na prvom mjestu da prilagodite *različite oblike tradicionalnog apostolata, koji još danas imaju svu svoju vrijednost*, radeći na obnovi duhovnog života vjernika, u odgoju mladeži, u formiranju klera, redovnika i redovnica, u misionarskom poslu; to obuhvaća katehezu, naviještanje Božje riječi, širenje Kristove nauke, kršćansko prodiranje na područje kulture svijeta koji želi podići razdor i suprotnost između znanosti i vjere, pastoralnu djelatnost za siromahe, potlačene i odbačene, vršenje svećeničkog ministrija u svim njegovim autentičnim izražajima, ne zaboravljajući nova sredstva apostolata kojima raspolaže moderno društvo, kao što su tisak i sredstva za priopćavanje, i usavršavajući način na koji se Družba njima već služila u novije doba.

Osim toga, Crkva želi vidjeti da se Družba uvijek sve više zanima za inicijative na koje je Drugi vatikanski sabor osobito poticao:

— *ekumenizam*, da se ukloni sablazan razdora među kršćanima. Evo, već je više od dvanaset godina otkako je Crkva ustanovila Sekretarijat za jedinstvo kršćana: stalo mu je da u svijetu, koji se dekristijanizira, oni koji vjeruju u Boga i u Krista međusobno surađuju;

— *produbljivanje odnosa s nekršćanskim religijama*, koje promiče Sekretarijat za nekršćane, i prikazivanje kršćanskog života i nauke na način prilagođen raznim kulturama, koji s velikom osjetljivošću računa s karakterističnim crtama bogatstva svake od njih;

— *proučavanja i pothvati koji se tiču zabrinjavajuće pojave ateizma*, a koje unapređuje Sekretarijat za one koji ne vjeruju, podsjećajući vas na dužnost koju vam je povjerio Pavao VI., »da se snažno i svim svojim silama oduprete ateizmu« (*Govor ocima XXXI. generalne kongregacije*, 7. svibnja 1965.).

Ima još jedna točka na koju bih htio skrenuti vašu pozornost. U naše dane osjeća se u *evangelizacijskom djelovanju* Crkve sve hitnija *nužnost promicanja pravde*. Ako se računa s pravim zahtjevima Evanđelja i u isto vrijeme s utjecajem koji društveni uvjeti imaju na praksu kršćanskog života, lako se razumije zašto Crkva promicanje pravde smatra sastavnim dijelom naviještanja Evanđelja. Radi se o važnom području apostolskog djelovanja. Na tom području nemaju svi istu funkciju, a, što se tiče članova Družbe, ne smije se zaboraviti da *nužna briga za pravdu mora biti u skladu s vašim redovničkim i svećeničkim zvanjem*. Kao što sam rekao 2. srpnja 1980. u Rio de Janeiru, svećeničko služenje, »ako uistinu želi ostati vjerno samome sebi, jest prije svega bitno duhovno služenje. Taj karakter danas treba da bude još više naglašen protiv različitih tendencija posvjetovnjačenja svećeničke službe svodeći je na posve čovjekoljubivu funkciju. Njegova služba nije služba liječnika, socijalnog radnika, političara ili sindikalista. U nekim slučajevima možda će svećenik moći pružiti svoje usluge, iako na neki posrednički način, a u prošlosti ih je i pružao na jedan značajan način. No danas te poslove prikladno obavljaju drugi članovi društva tako da je naše služenje sve jasnije i specifičnije duhovno služenje. Na području duša, njihovih odnosa s Bogom i njihovog unutrašnjeg odnosa međusobno, sve-

ćenik ima ispuniti bitni posao. Na tom području mora razvijati svoju pomoć ljudima našega vremena. Sigurno, svaki put kad to okolnosti budu zahtijevale, neće moći propustiti a da ne pruži i materijalnu pomoć djelima ljubavi i obranom pravde. No, kao što sam već rekao, tj. u zadnjoj analizi, tu će se raditi o drugotnom služenju, koje nikada ne smije izgubiti iz vida glavno služenje, pomoć dušama da otkriju Oca, da mu se otvore i da ga ljube u svim stvarima.«

Već je Drugi vatikanski sabor iznio na svjetlo vrijednost i narav laičkog apostolata i potaknuo laike da uzmu svoj udio u poslanju Crkve. No uloga svećenika i redovnika razlikuje se od njihove. Oni ne smiju zauzimati mjesto laika, a još manje smiju zanemariti službu koja je njima specifično svojstvena (propovijed pri ređenju svećenika na stadionu u Rio de Janeiru, 2. 7. 1980.).

9. Vaše Ustanove jasno propisuju one preduvjete koji su nužni da bi Družba Isusova djelotvorno pridonijela ispunjenju koncilskih dekreta, kao što to Crkva od nje očekuje.

Prije svega, tu je *duga, temeljita formacija budućih Družbinih apostola*. U samoj *Formuli Instituta*, nakon opisa puta koji je značajan za Družbu, Ignacije piše: »Iz iskustva znademo da je ta staza povezana s mnogim i velikim teškoćama. Dosljedno tome, smatramo prikladnim odlučiti da nikome ne smije biti dopušteno da položi profesiju u ovoj Družbi ako njegov život i nauka nisu bili iskušani dugim i strogim kušnjama« (*Formula Instituta Družbe Isusove*, br. 9).

Ne smijete popustiti lakomislenoj napasti da razvodnite tu formaciju koja ima toliko važnosti u svakom pojedinom pogledu: duhovnom, doktrinarnom, disciplinarnom i pastoralnom. Nastala šteta daleko bi prevagnula bilo kakve uspjehe koji bi možda trenutačno mogli biti postignuti.

Sjetite se da je Družba i na putovima vašeg Osnivača bila suočena s tjeskobnim problemom s kojim ste vi suočeni danas. I tada je bilo premalo apostola, prikladnih i spremnih da se na dorasli način uhvate ukoštac s pastoralnim potrebama.

10. Ipak, morate imati na umu da je glavna svrha te duge i zahtjevne priprave oblikovati ljude koji se ističu zbog svoje intimne veze s Bogom. Zapravo, Ignacije je bio uvjeren u to da sva apostolska djelatnost ima svoju vrijednost i uspjeh samo ako izlazi iz one »uske veze između instrumenta i Boga«, o kojoj on tako često govori. Taj primat duhovnog života upravo je temelj Ignacijevih vizija i duhovnosti; to čini unutrašnju jezgru autentičnog apostolskog života, jer pravi apostol živi svoje poslanje u potpunoj ovisnosti o Bogu i u jedinstvu s njime.

Vaš Osnivač i s njim njegovi prvi drugovi bili su uistinu Božji ljudi; odgovarajući na slobodni poziv Vječnoga Kralja (*Duh. vj.*, br. 91—98) i shvativši iznutra Duh koji je animirao Isusa poslana od Oca, živjeli su onako kako je Gospodin zahtijevao od apostola da žive kad im je rekao: »Ostanite u meni i ja u vama! Kao što loza ne može donijeti rod sama od sebe, ako ne ostane na trsu, tako ni vi, ako ne ostanete u meni« (Iv 15, 4—5).

I opet snagom onog najbogatijeg elementa u duhu vašeg Osnivača, molim vas da razmišljate o najdubljem značenju »Razmatranja kako da postignemo ljubav«, po kojoj apostolski čovjek živi svjestan stvarnosti da »sva dobra i svi darovi dolaze odozgo. Moja ograničena moć dolazi od one najviše i neizmjerne, odozgo; tako i moj osjećaj, pravde i dobrote, pobožnosti, milosrđa itd., kao što od sunca dolaze zrake, iz izvora vode...« (*Duh. vj.*, br. 237). Takav je duh

pravog apostola koji živi svoje poslanje u potpunoj ovisnosti o Bogu i u jedinstvu s njime.

Zbog toga u apostolskom redovničkom životu, kojemu je sveti Ignacije, po Božjem nadahnuću, bio jedan od velikih Osnivača, ne bi smjelo biti diobe između unutrašnjeg života i apostolata. To su dva bitna i sastavna dijela toga života: oni su nerazdvojni i međusobno se prožimaju i utječu jedan na drugi.

11. Uz solidnu krepost, vaše Ustanove traže *čvrstoću i ispravnost nauke* budući da je ona bitna za uspješan apostolat. Prema tome: »Općenito se smatralo da Isusovci podupiru nauku i disciplinu čitave Crkve. Biskupi, svećenici i laici običavali su gledati na Družbu kao na autentičnu i sigurnu točku oslona na koju bi se mogli obratiti tražeći sigurnost nauke, jasnoću i pouzdanost moralnog suda, autentičnu hranu nutarnjeg života« (*Pismo kardinala Villota ocu Arrupeu* 2. srpnja 1973.). To mora ostati istinito i ubuduće s pomoću lojalne vjernosti crkvenom Učiteljstvu, a osobito Rimskom Prvosvećeniku s kojim ste vezani zavjetom.

12. Uistinu, *posebni vez veže vašu Družbu s Rimskim Prvosvećenikom*, Kristovim namjesnikom na zemlji. Kao što sam već prije napomenuo, sveti Ignacije i njegovi drugovi, shvativši duhovno istinsko značenje i vrijednost Kristova poslanja i kako se ono nastavlja u povijesti, shvatili su veliku važnost toga veza ljubavi i službe prema Rimskom Prvosvećeniku tako snažno da su željeli da taj *posebni zavjet* bude značajni element Družbe. Dok su opisivali vlastito unutrašnje raspoloženje i to što očekuju od onih koji će kasnije biti uvršteni u profesu Družbe, napisali su one riječi koje jesu i moraju ostati urezane u srce svakog isusovca koji je vrijedan tog imena: »Radi naše veće pobožnosti u poslušnosti Apostolskoj Stolici, radi većeg odricanja vlastitih volja i radi sigurnijeg vodstva Duha Svetoga, uz obični vez triju zavjeta mi se obvezujemo posebnim zavjetom da ćemo ispuniti što god nam sadašnji i budući Rimski Prvosvećenici budu odredili, a što se odnosi na napredak duša i na širenje vjere, te da ćemo ići bez oklijevanja ili ispričavanja, koliko to o nama ovisi« (*Formula Instituta Družbe Isusove*, br. 3). Očito je da se tu dotičemo biti ignacijanske karizme i onoga što leži u samom srcu vašega Reda. A tome vi morate uvijek ostati vjerni.

Rimski je Prvosvećenik, s kojim ste se povezali tim posebnim zavjetom, prema riječima Drugog vatikanskog koncila, »Vrhovni Pastir Crkve« (*Christus Dominus*, 5). Kao takav, on mora ispunjavati posebnu dužnost služenja na dobro sveopće Crkve i u tome rado primati vašu velikodušnu, odanu i vremenom iskušanu suradnju. No Rimski Prvosvećenik prima također suradnju što mu je pružate u njegovoj ulozi glave Biskupskog kolegija (usp. *Lumen gentium*, 22). On je sa svojom braćom biskupima ujedinjen u kolegijalnom ministereju razlučivanja i složnosti koji, snagom osobite karizme, usklađuju u poslušnosti Duhu Svetom ostale uloge crkvenog služenja (usp. *Mutuae Relationes*, 6). Zbog toga razloga jednako ste povezani s članovima Kolegija biskupa vezom koji vas poziva da budete jedinstveni s njima u pastoralnoj ljubavi i u čvrstoj praktičnoj suradnji. Upravo zbog vaše posebne raspoloživosti na poziv Rimskog Prvosvećenika sposobni ste raditi sve uspješnije s Biskupskim kolegijem i s njegovim pojedininim članovima koji u Petrovu Nasljedniku nalaze svoj trajni i vidljivi izvor i temelj jedinstva (usp. *Lumen gentium*, 23).

Kao što je Drugi vatikanski koncil objasnio, Rimski Prvosvećenik služi se i odjelima Rimske kurije u svojoj službi sveopćoj Crkvi (usp. *Christus Dominus*,

9). Sama ta činjenica zahtijeva lojalnu suradnju između Družbe Isusove i tih odjela. Zbog zahtjeva vaših zavjeta i zbog stvarnosti moje službe ne bi moglo biti drukčije. Neki od posebnih zadataka koji su doznačeni Družbi Isusovoj i druga važna djela što ih je ona uzela u postkonzilskom vremenu odgovaraju programima Apostolske Stolice što ih koordiniraju neki od novih odjela. U suradnji s tim različitim odjelima Družba Isusova može naći svoje pravo usmjerenje u stanovitom broju pitanja i u isto vrijeme dati golem doprinos sveopćoj Crkvi. Rimski vam Prvosvećenik iskazuje u ime Kristovo, čiji je on Namjesnik, punu zahvalnost za vašu suradnju s njim osobno, s Biskupskim kolegijem i s čitavom Rimskom kurijom koju Družba Isusova na tolike načine i kroz toliko godina tako velikodušno pomaže.

13. Ne zadržavam se dulje na tim razmišljanjima jer znam da ovih dana razmatrate, zajedno s ocem Delegatom, one želje što sam ih izrazio za Družbu te da u duhu vjere i bratske suradnje tražite najprikladnija sredstva da ih ostvarite.

Samo vas želim osokoliti da nastavite u tom poslu koji ne samo da će biti posebno koristan za vašu Družbu, nego će, osim toga, donijeti veliku korist čitavoj Crkvi, koja na Družbu gleda s posebnim zanimanjem i poštovanjem.

Primjer vašeg redovničkog života, duhovno ozračje vaših zajednica, strogost i način života te revnost u apostolskim djelima bit će pobuda za sav Božji narod i privući će sve brojnija zvanja velikodušnih mladića u vašu Družbu, osobito one koji su željni ne neke prosječnosti u nasljedovanju Krista, nego radikalizma u svojoj posveti Njemu.

Tako ćete na izvrstan način pripravljeti Generalnu kongregaciju. Nadam se da će ta priprava tako napredovati da bi bilo moguće ove godine sazvati Generalnu kongregaciju koja treba da Družbi dade ne samo novog Generalnog poglavara, prema želji što ju je svojedobno izrazio poštovani otac Arrupe, nego istodobno i nov poticaj da obnovljenim duhom izvede svoje poslanje u skladu s nadama Crkve i svijeta.

Stoga vas pratim u željama i molitvama da Gospodin, po zagovoru One koju običavate zazivati kao Kraljicu i Majku Družbe Isusove i vaših mnogobrojnih svetaca i blaženika, blagoslovi i učini plodnim vaš rad.

Tim svecima i blaženicima koji su već uzdignuti na čast oltara utješno je pribrojiti i mnogu drugu vašu braću koja po svojim slavnim krepostima čekaju da Crkva službeno prizna njihovu svetost. Tim povodom drago mi je napomenuti da sam upravo na jedanaesti dan veljače imao zadovoljstvo da proglasim herojski stupanj kreposti poniznoga i tako dragog brata pomoćnika Franciscusa Gáratea, preminuloga prije pedeset godina, a rođenoga u istoj zemlji gdje se rodio vaš sveti Osnivač Ignacije Loyola.

Život tih redovnika Družbe Isusove, kao i život toliko izvanrednih isusovaca koji žive i rade po čitavom svijetu u duhu vjere, punom ljubavi i uistinu primjernog predanja pred ljudima, dokazuje da i u našem vremenu cvjeta svetost u Družbi.

Osim toga, on dokazuje da je i dalje vrijedno zvanje braće pomoćnika Družbe, koji u svom potpunom predanju Gospodinu ispunjavanjem svojih dužnosti uspješno surađuju s ocima u svećeničkom poslanju koje je svojstveno Družbi.

S tim osjećajima dajem od svega srca vama, a preko vas svim članovima Družbe, kao zalag božanskih darova, svoj Apostolski blagoslov.